

Tanácsülés Kisteleken

Kisteleket április elsejei hatállyal nyilvánították városossá, tegnap, tehát még a városi jogú nagyközség tanácsa ülésezett. Elsőként a lakosság és a tanács tagok, illetve a tanács tagok és a tanács vezetés (és apparátus) közötti információáramlás módjairól, hatékonyságáról; valamint a jogpropaganda-tevékenységről hallgattak meg tájékoztatót, majd az ez évi költségvetési és fejlesztési tervet vitatták meg, s hagyták jóvá.

Az „új” város 1989-ben, mintegy 108,5 millió forintból gazdálkodhat, s ebből közel 18 millió forint fordítható fejlesztési célokra. A körülményekhez képest jelentős összeg jut felújításra is; az arra „rászoruló” utak és hidak állagának javítására 3,5 millió forintot irányoztak elő, a művelődési

ház és a könyvtár 2,8 millió, a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola pedig 2 millió forinttal részesedik a felújításra szánt pénzből. Bővíteni kívánják a szennyvíztisztító telepet is; új telkek kialakítását tervezik; az ifjú házasok letelepedését, lakáshoz jutását pedig az év során összesen 3,5 millió forinttal tudják támogatni.

Beszámolt 1988-as tevékenységéről a tanácsnak a népi ellenőrzési bizottság is. Az általuk végzett vizsgálatok túlnyomó többsége bizonyos átfogó, megyei, illetve országos szintű „akciók” részét képezte.

A tanács tagok javaslatot tettek Kistelek város címe-rére is; a megfogott homokot jelképező cimertervet 3 változat közül választották ki.

S. I.

Nyilatkozat

Szimbolikus jelentőségű lépést tett Pozsgay Imre az 1956-os események új politikai értékelése felé — állapítja meg az a nyilatkozat, amelyet a Független Kisgazdapárt hétfőn juttatott el a Magyar Távirati Irodához.

Az 1956-os események népfelkelésként értékelése sokkal közelebb áll a magyar közvéleményhez és a Független Kisgazdapárt tényleg alátámasztott véleményéhez, mint a korábbi megfogalmazások — hangsúlyozta a szervezet, ugyanakkor aggodalmának ad hangot az e reális megközelítést ellenző erők megnyilvánulásával kapcsolatban.

A Független Kisgazdapárt 1956 októberét nemzeti felkelésnek és a sztálinizmus-sal szembeni forradalomnak tekintti. Ugy véli: az októberi napok minden véráldozata nemzeti tragédiának része. A Történelmi Albizottság Pozsgay Imre által ismertetett értékelését a társadalom számára elfogadható kompromisszumnak ítéli.

Társulni kéne

A magyar ember először cselekszik, azután gondolkodik. Csúfondáros csúfolódás, de sok az igazság benne. Van másfajta magyar ember is. Először gondolkodik, aztán nem cselekszik. Mert addig forgatja az esztét, nem marad ereje a megvalósításra. Van azonban harmadik fajta is: gondolkodik, de hiába. Egyedül nem képes cselekedni, mások meg nem állnak melléje. Balástyán ilyen, harmadik fajtájú emberrel sikerült találkoznom, Vetrő Albertnek hívják. Összetanakodott a művelődési ház igazgatójával, Kiss Istvánnal, kisütötték, jó lenne összehívni a falu tíz legsikeresebb magánkertészét, közös gondolkodásra. Meg is szülték a meghívót, el is küldték, de nem jött el senki a találkozóra. Aki Balástyán ismeri, könnyen kimondja: nem először fordul elő ilyen eset, és föltehetően nem is utoljára. Pedig ötlet annyi van a faluban, a sivatagból is képes lenne virágoskertet fakasztani, csak éppen összefogni nem képes.

ben termelhetők nagyüzemi szervezethez, mint egyéni igyekezettel. Gondoljunk csak a kalászosokra vagy a kukoricára. Ha megtermeli a téz, és átadja tagjainak, hogy hízaljanak belőle disznót, neveljenek marhát, sokkal egyszerűbb a téznek is, a tagoknak is. Mivel azonban erre a földmérésre is csak az utóbbi években jutottunk el, és mivel sok évre van szükség ahhoz, hogy közgondolkodásunkba is ez a változat épüljön be, az a másik, a sokkal kötetlenebb, ennélfogva sokkal rosszabb viszont már beíródtott minden idejünkbe, kirázza a hideg a balástyai kertészt is, ha még egyszer szöveget emlegetnek előtte.

Azonnal az agitátorok özöne képződik meg előtte, és arra figyel, merre fusson előlük. Erre mondja némely bölcs ember, ha a hátukhoz vágják a jót, akkor is elugranak előle. Van persze egészen újszerű érv is minden társulást ellen: jobban beletekinthet az adóhivatal a kártyákba, ha együtt csinálnak valamit, mintha külön-külön. Ha ezt az oldalát firtatnánk a dolognak, megint odajutnánk, hogy a mi, dicsőségesnek egyáltalán nem nevezhető adórendszerünknek az a legfőbb hibája, hogy minden jóra törekvő szándéknak egyedül is képes útjába állni.

A balástyai ész szerinti társulás — ami tehát más-
hol vígan nevezhető szövetkezetnek — azért is kel-
lene nagyon, mert túl sok
lelemény se kell hozzá, hogy
belássa minden érdekelt, va-
lódí értékesítési gondok lép-
nek föl hamarosan. Ha
máris nincsenek nyakunkon

ezek a gondok. A minden-
féle áremelés egyenes kö-
vetkezményeként annyira
csökken a kereslet, hogy el-
adhatatlan lesz a nehéz
munkával, sok-sok többlet-
költséggel termelhető por-
técá. Nagyon kellene kül-
földre szállítani, csak hogy
az általunk elérhető kül-
föld maga is védekezik az
idegenből jövő áruk el-
len, a magyar állam pedi-
g még mindig kiváltságos-
soknak tartja fenn az ex-
portálási jogot. Hogy ezen
a megkövesedett szokásun-
kon tudunk-e változtatni be-
látható időn belül, azt elő-
re senki nem sejteti, de
egy jól prosperáló társulás
— sulykolni akarom a fo-
galmat: szövetkezet! — ta-
lán könnyebben léphetne
előbbre. Beszélgetés közben
megemlítettem például a
Finnországban szerzett, me-
glehetősen felületes tapasztal-
ataimat. Azt hoztam elő,
hogy a finnek szinte az
eszendő minden kosztját
külföldről veszik meg, és
tőlünk a nemzeti rokonság
révén is szívesen vásárolná-
nak, ráadásul csupa olyan
terméket kínálnának cseré-
be, amire nagyon nagy
szükségünk lenne. A balás-
tyai emberben azonnal föl-
képzett a zöldeget szállító
repülőgépi lehetősége. De eh-
hez kapcsolatokra, ismer-
etekre, általánosan elter-
jedt szóhasználatra infor-
mációk sokaságára lenne
szükség. Aki egyedül baj-
lódik földi alatti eperrel
vagy dinnyével, paradicsom-
mal, paprikával, vagy akár-
milyen zöldeggel; se ide-
je, se ereje nem marad rá,
hogy megszerezze azokat.
Megint, megint, és sokad-
szor is társulás — szövet-
kezet! — kellene!

Olyan, amelyet kizárólag
a tagok hoznának létre, és
kizárólag ők működtetné-
nek. Nagy társadalmi vi-
táink az új lehetőségek ka-
puit feszegetik, érdemes
lennie készenlétben állni.
Minden primörös tudja,
nagy haszon származhat ab-
ból, ha csak két héttel, vagy
néhány nappal is megelőz-
heti társait. Föltehetően
ilyen „primör” lesz a társu-
lás is: az nyer, aki előbb
benne van.

Ha rajtam múlna, föl-
melegíteném még egyszer a
megalakulás lehetőségét,
természetesen megfogva,
ki kivel akar, és kivel nem
akar szövetkezni. Mozdulni
muszáj — ez az egy biz-
tos.

Horváth Dezső

Tűzvédelmi törvény

A tűzvédelmi bírság be-
vezetését, valamint országos,
megyei, illetve fővárosi tűz-
biztonsági tanácsok felállí-
tását rögzíti egyebek között
a tűz elleni védekezésről és
a tűzoltóságról szóló tör-
vény tervezete. A magas
szintű jogszabályjavaslatot
várhatóan még az idén na-
pírendre tűzi az Országgyű-
lés.

A japán akácok mustrája

A fák sorsa

Ilyesmirel én még nem-
igen hallottam, egy levél
azonban meggyőzött arról,
hogy ezer hasznuk mellett a
fák is lehetnek kártékonyak.
A Szt. Miklós, a Timár és a
Gál utcában élők több, mint
húszan azt panaszozzák, hogy
a 80–100 éves japán akácok
tönkre teszik a víz- és gáz-
vezetékeket, felgyűrűk a jár-
dákat, bedöntik a kerítése-
ket, megprezzik a pincéket,
házfalakat... Eddig a bün-
lajstrom.

Mit lehet tenni? A lakók
hathatós intézkedést kérnek
a városgondnokságtól. Idézet
a levelükből: A károk sokkal
többre kerülnek, mint a fák
kivágása, és azok megfelelő
pótlása. Jöjjön akkor a fű-
rés, a fejsze? Mohos Gábor,
a városi tanács területpoli-
tikusának jóvoltából egy fo-
rumon tisztázódott a fák
sorsa. Azaz, csupán a hely-
zet megítélésének néhány
alapvető elve. Magyarul, az
dönt el, hogy kik és milyen
alapon mondják ki az ítéle-
tet. A beszélgetés résztvevői:
Kovács János kertész-mérnök
(városgondnokság), Gasztány
Ferenc lakóbizottsági tag,
Bánfalvi Géza, az V. válasz-
tókörület tanácstagja, Mohos
Gábor területpolitikus, és
elvártuk még Fekete Zoltánt,
a Délterv kertész-mérnökét,
aki egy félreértés folytán
nem jött el. Így a természet-
védők álláspontját én igye-
keztem képviselni.

— Közel egy évtizedes pa-
naszról van szó, miért éppen
most jutott eszükbe, hogy
intézkedjenek?

M. G.: Az idej lakóterületi
alapot már felosztottuk. In-
dulásként 200 ezer forinttal
megkezdődhet az említett ut-
cákban a farekonstrukció.
Ezt folyamatosan, több lép-
csőben hajtánánk végre. A
végösszeg 1 millió forint kör-
ül mozog majd.

— Nem tudom elképzelni,
hogy ezek a fák menthetle-
nek.

K. J.: Idős fákról van szó,
egy részük már bent van a
lakásokban. Ha a gyökér-
visszavágás mellett döntünk
— feltehetően ilyen is lesz
—, a fa elkezd haldoklani.

— A fák pótlását, cseré-
jét miért nem végezték fo-
lyamatosan?

K. J.: Nem volt rá pénz.
Itt van például a Hajnóczy,
a Gogol és a Gutenberg ut-
ca! Régesrég elkészült a
fakivágási terv. A farekon-
strukcióból ez idáig nem lett
semmi.

— Ki dönt arról, hogy a
Gál, a Timár és a Szt. Miklós
utcában az egyes fákna mi
lesz a sorsa?

K. J.: Egy bizottságot aka-
runk létrehozni. Ebben vol-
na képviselője az erdőfel-
ügyelőségnek, a Déltervnek,

a városgondnokságnak, a la-
koknak, és természetesen a
zöldeket is bevonnánk ebbe
a munkába.

— Bocssáson meg, de én
neveket szeretnék hallani.
Mert, ha felelősöket kell ke-
resni, félt, nem találjuk meg
őket.

K. J.: Az erdőfelügyelőség-
től Hajdu András, a Délterv-
től Boldog Mária, Fekete
Zoltán és Fekete Zoltánné, a
városgondnokságtól Varga
Gábor és én, a zöldek részé-
ről Szalma Elemér, a lakóbi-
zottságtól Gasztány Ferenc
vesz részt a munkálatokban.

— És mibe szólhat bele a
kedves lakó?

G. F.: Természetesen min-
den lakó megvédheti az elő-
tte álló pusztulásra ítélt fát.
Még a bizottsággal szemben
is!

— A bizottság milyen
szisztéma szerint dönt?

M. G.: Leltárba vesszünk
minden egyes fát. Egyedi el-
bírálás alapján születik a
döntés. Magyarul egyenként
megnézzük a fákat. Nem a
pusztítás a célunk, a fiatalí-
tás! A régi fák helyére kis-
méretű diszalmákat, körise-
ket, berkenyét ültetünk. Ter-
mészetesen szó sincs teljes
fasorok kiirtásáról.

— A munkálatokhoz lesz
elegendő pénz, hiszen járdaépí-
tésre is számítani kell?

Lesz-e téli halpusztulás?

Halpusztulás — ha törté-
nik — évente általában két-
szer történik: nyáron és
télén: egyik rosszabb, mint
a másik. Az Atikóvízig kör-
nyezetvédelmi osztályának
vezetőjét, Fekete Endrét ar-
ról kérdeztük: idén télen
pusztultak-e a halak a Sze-
ged környéki holtágak vala-
melyikében, illetve várha-
tó-e ilyen valahol?

— Ezen a télen a Fehér-
part kivételével nem történt
efféle szomorú esemény —
válaszolta az osztályvezető.
— A kétségtelen lehetőség
csökkentése érdekében ez
éven is föl hívtuk a víz-
használók — a tézsek, ál-
lami gazdaságok, egyebek
— figyelmét a teendőkre,
melyek alkalmazásával a
halpusztulás általában elke-
rülhető.

— Mik ezek a teendők?

— Mindenekelőtt fontos,
hogy télire, csak annyi ha-
lat hagyjanak a vízben,
amennyi a tapasztalatok
szerint még elviseli a sa-
nyarú téli körülményeket.
A többi vigyék piacra, ér-
tekesítsék.

— Miért rosszak e körü-
lmények ilyenkor? Az em-
ber azt hinné, hogy a ha-
lak téli, lelassult mértékű
életműködése — például
— kevesebb oxigént igényel...

— Ez igaz, de az év hide-
gebbik felében nemcsak a
vízi élőlények életműködé-
se csökken, hanem a víz-
ben oldott oxigén mennyi-
sége is.

— Hogyhogy?

Alacsonyabb lesz a víz-
szint, a vízzel telt meder
felülete csökken. Ezáltal a
víz és a levegő aránylag kis
felületen érintkezik egy-
mással, nem nyelhet el any-
nyi oxigént a folyékony kö-
zeg, mint magas vízállás-
kor. Ha pedig a víztükör
befagy — egy az egyben
elzáródik a levegőtől. Ma-
rad tehát az az oxigén-
mennyiség, amit a vizinövé-
nyek termelnek. Am ez
nem valami sok, egyrészt
mert a jég — pláne, ha hó
is esik rá — eléggé elzárja
a fénytől a vizet, másrészt
mert a magasabbrendű hí-
nártnövények télen elpusz-
tulnak. Maradnak a lebegő
és a fonálas algák. Az

oxigéntermelés tehát erősen
csökken a tél folyamán.

— Ez vezethet részben te-
hát halpusztuláshoz... Mi-
ként lehet védekezni elle-
ne?

— Jószerével egyetlen le-
hetőség a lékvágás, és a lé-
kek folyamatos fönttartá-
sa.

— Hallottuk, olyan is lé-
tezik, hogy csónakmotor
üzemeltetésével igyekeznek
oxigénnel dúsítani a vi-
zet...

— Azokkal a módszerek-
kel, melyek a víz fölka-
vartatásának eredményezik
gyakran a kívánt hatás ellen-
kezőjét érjük el. Fölkavaro-
dik az iszap, fölszabadulnak
az ott összegyűlt gázok,
nemhogy növekedne az ol-
dott oxigén mennyisége, ha-
nem inkább csökken. S a
halak is kimozdulnak téli
vermelőhelyeikről.

— Közvetlen vízbevezetés-
re van-e lehetőség?

— A holtágak többségébe
gravitációs úton, energia-
befektetés nélkül is juttat-
ható Tisza-víz — de olykor
csak szivattyúval oldható
meg a vízutánpótlás. A víz-

használók szükség esetén
ezt a módszert is igénybe
vehetik.

— A holtágakban a szer-
vesanyag-termelés egy
idő után felgyorsul, a víz
„eutrofizálódik”. Ezt a fo-
lyamatot a talajvízzel a
holtágba jutó, műtrágyákból
származó növényi tápanya-
gok ugrásszerűen fölfokoz-
tatják. Ekkor méginkább
fönnáll a halpusztulás le-
hetősége... Mennyire előre-
gedtek, „eutrofizálódtak”
a Szege környéki holtágak?

— Többségükben elegendő
előrehaladott az eutrofizá-
ció, ami különösen akkor
veszélyes, ha a vízbe szeny-
nyező, mérgező anyagokat is
vezetnek be.

— Hogyan fordítható
vissza ez a folyamat?

— Mindenekelőtt meg
kellene szüntetni a szeny-
nyező anyagok bejutásának
lehetőségét; azután követ-
kezhetne az iszapkotrás,
majd pedig a vízcseré.
Mindez persze csak elméleti
lehetőség; a gyakorlati meg-
valósítás nem a vízügyi
igazgatóságok múlik.

F. Cs.